

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قم
معاونت بهداشتی استان قم
واحد بهداشت محیط
مرکز بهداشتی درمانی شهری/ روستایی قم

ضوابط و مقررات بهداشت محیط مطب ها

فصل اول - بهداشت فردی	مواد آیین نامه		تاریخ بازدید			
کلیه پزشکان، کارکنان و اشخاص شاغل در مطب موظفند، بهداشت فردی و نظافت عمومی محل کار خود را رعایت نمایند.	۱	ماده				
افرادی که وظیفه انجام نظافت عمومی (به صورت دائم، موقت یا پاره وقت) مطب را به عهده دارند می بایست دوره ویژه بهداشت عمومی را در آموزشگاه های بهداشت اصناف دارای مجوز از معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی گذارنده و گواهینامه معتبر داشته باشند.	۲	ماده				
کلیه پرسنل درمانی و خدماتی در زمان کار ملزوم به پوشیدن لباس های مناسب و نظیف می باشند.	۳	ماده				
کلیه پرسنل درمانی و خدماتی در زمان کار ملزم به استفاده از وسایل حفاظت فردی متناسب با نوع کار می باشند.	۴	ماده				
قانون ممنوعیت استعمال دخانیات باید در مطب رعایت گردد.	۵	ماده				
فصل دوم - شرایط ساختمانی، وسایل و ابزار کار						
نور کافی در محل مطابق با استانداردهای تعیین شده وجود داشته باشد.	۶	ماده				
تهویه مناسب باید به نحوی صورت گیرد که همیشه هوای داخل مرکز سالم، تازه، کافی و عاری از بو باشد.	۷	ماده				
سیستم سرمایش و گرمایش مناسب به گونه ای ایجاد شود که ضمن فراهم کردن برودت و حررات کافی، از آلودگی هوای داخل ساختمان جلوگیری شود.	۸	ماده				
وسایل سیستم اطفای حریق حداقل در هر ۵۰ متر مربع یک کپسول ۴ کیلوگرمی در محل وجود داشته باشد.	۹	ماده				
نصب جعبه کمک های اولیه با مواد و وسایل مورد نیاز در مطب الزامی می باشد.	۱۰	ماده				
درب ها و پنجره ها باید سالم و پنجره های باز شو مجهز به توری سیمی ضد زنگ باشد.	۱۱	ماده				
تمهیدات لازم برای جلوگیری از وجود، ورود، نشو و نمای حشرات در مطب به عمل آید.	۱۲	ماده				
سقف کلیه قسمت ها بایستی سالم، فاقد شکستگی و ترک خوردگی تمیز و به رنگ روشن باشد.	۱۳	ماده				

پوشش دیوار متناسب با نوع فعالیت و به شرح زیر باشد:	۱۴	ماده				
۱- دیوار اتاق عمل های سرپایی تا زیر سقف کاشی کار، سنگ کاری یا سایر مصالح مشابه بدون درز و شکاف باشد.						
۲- دیوار اتاق معاینات مامایی، واکسیناسیون و تزریقات و پانسمان (در صورت موجود بودن) تا ارتفاع ۱۸۰ متری کاشی کاری، سنگ کاری یا سایر مصالح مشابه و مابقی رنگ روغن بدون درز و شکاف باشد.						
۳- دیوارهای سرویس های بهداشتی تا زیر سقف کاشی کاری یا سایر مصالح مشابه بدون درز و شکاف باشد.						
۴- دیوار سایر قسمتهای ساختمان بایستی سالم، بادوام، قابل شستشو، بدون درز و شکاف تمیز و دارای قرنیز به ارتفاع حداقل ۱۰ سانتی متر باشد.						
کف کلیه قسمت های ساختمان بایستی سالم، بادوام، قابل شستشو، غیر قابل نفوذ به آب، بدون ترک خوردگی به رنگ روشن و از جنس مقاوم و بدون خلل و فرج و قابل گندزدایی باشد.	۱۵	ماده				
آب مصرفی مطب باید از شبکه عمومی آب آشامیدنی شهر تامین و در مناطقی که فاقد شبکه عمومی می باشند از شبکه خصوصی آب با رعایت استانداردهای آب آشامیدنی کشور استفاده شود.	۱۶	ماده				
اتاق معاینه باید دارای دستشویی مجهز به سیستم صابون مایع و آب سرد و گرم باشد.	۱۷	ماده				
دیوار محل نصب دستشویی (اطرف دستشویی) به ابعاد یک متر مربع کاشی کاری گردد.		تبصره				
تعداد کافی دستشویی و توالت (حداقل یک واحد) با رعایت ضوابط بهداشتی وجود داشته باشد.	۱۸	ماده				
وجود صابون مایع الزامی است.		تبصره				
اتاقک تی شرت با حداقل مترائز ۱/۵ متر مربع با کف مقاوم قابل شستشو، کاشی کاری یا سرامیک یا سایر مصالح مشابه تا زیر سقف مجهز به شیر مخلوط آب سرد و گرم و تی آویز و حوضچه با عمق ۶۰ سانتی متری و دارای کف شوی فاضلاب، تهویه مجزا، و قفسه مواد گندزدا و پاک کننده باشد.	۱۹	ماده				
در صورت استفاده از تی شوی قابل حمل محل مناسبی برای نگه داری و تخلیه آن وجود داشته باشد.		تبصره				
وجود گندزدایی مناسب جهت گندزدایی سطوح و تجهیزات الزامی است و کلیه قسمت ها به طور مرتب نظافت و در موارد ضروری محل های آلوده بایستی گندزدایی شود.	۲۰	ماده				
ابزارهای مورد استفاده در مطب که نیاز به گند زدایی یا سترون کردن دارند، بایستی به طور مرتب و مناسب بعد از هر بار استفاده گندزدایی یا سترون شوند.	۲۱	ماده				
سیستم جمع آوری و دفع فاضلاب از نظر فنی و بهداشتی به گونه ای باشد که سطوح، خاک، آب های سطحی و زیر زمینی را آلوده نکند، بندپایان و جوندگان به آن دسترسی نداشته باشند. متعفن و بد منظره نباشد .	۲۲	ماده				
شرایط آبدارخانه مطابق ضوابط بهداشتی باشد.	۲۳	ماده				
در صورت انجام تزریقات و پانسمان در مطب وجود اتاق مجزا الزامی است.	۲۴	ماده				

خطر زیستی	قرمز								
شیمیایی دارویی	سفید یا قهوه ای	پلاستیکی	کیسه مقاوم	شیمیایی و دارویی	۳				
عادی	سیاه	پلاستیکی	کیسه مقاوم	پسماند عادی	۴				
<p>کلیه پسماندهای تیز و برنده باید در ظروف ایمن Safty Box جمع آوری و نگهداری شوند که این ظروف باید دارای ویژگی های زیر باشند:</p> <p>۱- به آسانی سوراخ یا پاره نشوند. ۲- بتوان به آسانی درب آن را بست و مهر و موم نمود. ۳- دهانه ظرف باید به اندازه ای باشد که بتوان پسماند را بدون اعمال فشار دست در ظروف انداخت و خارج کردن آنها از ظرف ممکن نباشد. ۴- دیواره های ظرف نفوذ ناپذیر باشد و سیالات نتوانند از آن خارج شوند. ۵- پس از بستن درب، از عدم خروج مواد از آن اطمینان حاصل شود. ۶- حمل و نقل ظرف آسان و راحت باشد.</p>					۳۸	ماده			
<p>کیسه های پلاستیکی حداقل باید دارای ویژگی های زیر باشند:</p> <p>برای جمع آوری و نگهداری پسماندهای غیر از پسماندهای تیز و برنده استفاده شوند. بیش از دو سوم ظرفیت پر نشوند تا بتوان در آنها را به خوبی بست. با ننگنه و یا روش های سوراخ کننده دیگر بسته نشوند.</p>					۳۹	ماده			
<p>ظروف با دیواره های سخت حداقل باید دارای ویژگی های زیر باشند:</p> <p>۱- در برابر نشت ضربه های معمولی و شکستگی و خوردگی مقاوم باشند. ۲- باید پس از هر بار استفاده بررسی و کنترل شود تا از تمیز بودن، سالم بودن و عدم نشت اطمینان حاصل شود. ۳- ظروف معیوب نباید مورد استفاده مجدد قرار گیرد.</p>					۴۰	ماده			
<p>مایعات، محصولات خونی و سیالات بدن نباید در کیسه های پلاستیکی ریخته و حمل شوند مگر آن که در ظروف یا کیسه های مخصوص باشند.</p>					۴۱	ماده			
<p>پسماندهای پزشکی پس از جمع آوری در ظروف و کیسه های مناسب برای نگهداری و حمل باید در داخل سطح یا رنگ های مشخص قرار داده شوند. این سطل ها در صورتی که قابل استفاده مجدد باشند باید پس از هر بار خالی شدن شسته و ضد عفونی شوند.</p>					۴۲	ماده			
<p>کلیه کیسه های محتوی پسماند باید مطابق شرایط زیر برچسب گذاری شوند:</p> <p>۱- هیچ کیسه محتوی پسماند نباید بدون داشتن برچسب و تعیین نوع محتوای کیسه از محل تولید خارج شود. ۲- کیسه ها یا ظروف حاوی پسماند باید برچسب گذاری شوند. ۳- برچسب ها با اندازه قابل خواندن باید بر روی ظرف یا کیسه چسبانده و یا به صورت چاپی درج شوند. ۴- برچسب باید از هر طرف قابل مشاهده باشد.</p>					۴۳	ماده			

۵- برچسب در اثر تماس یا حمل نباید به آسانی جدا یا پاک شود.					
۶- نماد خطر مشخص کننده نوع پسماند باید به شکل مندرج در زیر برای پسماند عفونی و پسماند رادیواکتیو و پسماند سیتوتوکسیک باشد.					
بر روی برچسب باید مشخصات زیر ذکر شود: ۱- نام، نشانی و شماره تماس تولید کننده ۲- نوع پسماند ۳- تاریخ تولید و جمع آوری ۴- تاریخ تحویل ۵- نوع ماده شیمیایی ۶- تاریخ بی خطر سازی	۴۴	ماده			
وقتی ۳/۴ ظروف و کیسه های محتوی پسماند پزشکی ویژه پر شد باید پس از بستن آنها را جمع آوری نمود.	۴۵	ماده			
محل نگه داری پسماندهای باید شامل سطل های دارای سیستم حفاظتی واقع در یک محل امن باشد.	۴۶	ماده			
مطب می تواند دارای دستگاه بی خطر ساز پسماند پزشکی باشد و یا در سایت های منطقه ای، مرکزی پسماند تولید را بی خطر نماید و یا از امکانات بی خطر ساز بیمارستان های مجاور استفاده نماید.	۴۷	ماده			
زباله دان باید به تعداد کافی از جنس مقاوم قابل شستشو و ضد عفونی کردن و ضد زنگ با در پوش و پدال و کیسه مناسب در مطب وجود داشته باشد.	۴۸	ماده			
زباله دان و کیسه ها دارای رنگ بندی متناسب با نوع پسماند مطابق ماده ۴۰ این آیین نامه باشد.		تبصره			